

lahko v denar spravi. Zdaj ne vidijo dobička, ker ni domačega kupca.

Ker bi naša predilnica sprva izdelovala blago srednje vrste in ne najfinejšega, bi po misli g. Huldersona a fino predivo lahko pošiljala v tiste tuje fabrike, katere izdelujejo fino blago, kajti blago visoke cene se lahko z dobičkom tudi dalje pošilja, a ceno blago se ne splača dalje voziti. S časom pa, ko se predivstvo bolj razširi in se kmetovalci bolj splošno poprimajo umnega pridelovanja, se bo že tudi splačalo izdelovati fino blago. (Dalje prihodnjič.)

Kranjsko čebelarstvo društvo.

To društvo razglasa s prvo številko tega leta prvi imenik udov, kateri so od 30. julija 1873 kot dneva ustanovitve društva pristopili, ter prosi o tej priliki prijatelje človekoljubnih dejanj, naj blagovolijo podpirati to društvo z obilnim pristopom. Oglašajo naj se pri predsedniku čebelarstva baronu Rothschildu (Smerek, pošta Pösendorf). Vsakemu domoljubnemu deželanu je mar — mu mora mar biti — da se povzdigne obrtnija in poljedelstvo, tedaj tudi čebelarstvo, katero se ravno po slovenskih deželah že stoletja goji, pa vendar ni na stopinji dandanašnjih véd, zato tudi ne donaja zaželene koristi. Na očitnih krajih, v očitnih zborih se rado in mnogo govori o uboštvu nižjih stanov, o presilnih davkih, o potrebah malih posestnikov — uradni list „Laibacher Zeitung“ daje res tudi uradni dokaz o resnici tega, ker dan na dan razglasuje toliko eksekutivnih dražeb! — Evo tedaj, naj besedam sledijo tudi djania! Zanemarjeno polje čebelarstva se je začelo orati znanstveno in dejansko, naj bi se od vseh strani podpisalo, dokler ne rodi zaželene koristi!

Slavno c. kr. ministerstvo za poljedelstvo pravično pripoznaje, da je treba malim posestnikom zlasti v južnih deželah države povikšati zmožnost za vplačevanje davkov, dovolilo je že za prvo leto na blagodušno priporočevanje družbe kmetijske 200 gold. in pozneje še 675 gold., tedaj smemo upati, da tudi ne zadostuje, da bi se napredovalo, ter deželi koristilo, ker letni donesek je premajhen; tu pomaga le množina udov.

Zato kličemo možem vseh strank naše ljube domovine, brez ozira na politično mnenje vsakaterega: Združujmo se in pomagajmo si kakor udje ene celote, države in človeške družbe na polji, kjer politika jenja, kjer se nam ponuja čistejša veselje in za sodelovanje hvaležniša zavest.

Kdor opazuje druge družbe, na pr. Moravsko čebelarstvo družbo, katera se je začela pred 7 leti in šteje že več ko 1300 udov in jo primerja naši Kranjski, vidi, da je tam 400 Brnskih odličnih imenitnikov in uradnih načelnikov, tedaj tretjina udov, in pri nas ne prav 20%! Na Kranjskem štejemo le izmed duhovnikov veliko udov*) — reč in okoliščina, katera človeka lahko sili misliti, da le ti resnobno spoznajo нравno in plemenito vrednost čebelarstva, ter ga tudi z združenimi močmi hočemo podpirati in gojiti v prid in blagor nepremožnih; vsi drugi stanovi zastajajo bolj ali manj. Prosimo tedaj zlasti velikoposestnike, ki so in morajo biti prvi podporniki kmetijskega gospodarstva, potem učitelje, uradnike, ter vso gospodo po mestih in po deželi, naj blagovolijo našemu društvu pristopiti, da z „združenimi močmi“, s podukom in izgledom

*) Pa je le spet „farjem“ najbolj mar za napredek tega razdelka gospodarskega, — „liberalcev“ ni nič vmes, ki so delavni le o tem, da bi duhovščino zatrl s svojo lažnjivo robo.

pospešujemo blagi namen društva, dokler ga v prid posamesnih in dežele ne dosežemo.

Smerek, 1. januarija 1874.

Baron Rožič-Rothšic, predsednik.

Slovstvene stvari.

Kako pisati besede po izviru latinke.

Najpred bi rekel tako, kakor pravi previdna Slovenka, kedar nabrana zdravilna zelišča v shrambo deva: „Ne bodi jih treba!“ Prvi svet je ta: ogibljimo se latink in sploh tujk, kolikor se jih moremo. Ali tako stvari nesó, da se nam kjekod zdé res nenadomestne, tedaj neogibno potrebne. Ne bode toraj neprimerno premisliti malo za najnavadnejše slučaje, v kateri podobi take besede slovanskemu jeziku sploh najbolje ustrezajo, kaj na to stran uči um, kaj drugih Slovanov raba.

Začnimo pri glagolih. Tukaj je mogoče dvoje, pisati infinitiv ali po navadi prostega ljudstva na —irati, irovati, ali pa na —ovati, kakor se pogostoma nahaja v knjigah; toraj: „konstatirati“ ali „konstatovati“, „deklamirati“, „deklamirovati“, „deklamovati“ itd. Nekateri Srbi takim glagolom zakrivajo tujstvo z obliko —isati ter pišejo na pr. „definirati.“ — Kako pa bilo bi najbolje? Zoper obliko —ovati ni kaj reči; ali težava je samo v tem, da so taki glagoli po svoji naravi nedovršni (vrb. imperf.); nasproti pa dopušča končnica —irati vendar nekako tudi pomen dovršenega dejanja. Stavek: „Ich constatire hier eine Verletzung der Geschäfts-Ordnung“ lahko se izrazi ali: „konstatujem“ ali pa „konstatiram“, da je to zoper opravični red; a stavek: „Ich habe gestern eine Verletzung der G. O. constatirt“, more se še precej dobro izraziti: „Jaz sem včeraj konstatiral prelom“ itd.; ne pa tudi: „sem konstatoval prelom.“ Poljaki v tem slučaju jemljó prednico z ter pišejo: konstatováč (imperf.), zkonstatováč (v. perf.). Napravljati po zgledu nekdanje „Domovine“ skrajšano obliko „konstatiti“ za dovršni glagol, to, mislim, ne gre ter je brez primera; ravno tako ni posnemanja vredno česko in rusko: „deklamirovati“, „probirovati“, „študirovati“. Kjer ima latinski glagol c, spreminjajo ga Čehi in Poljaci v k ter pišejo: „produkovati“, „redukovati“. Vsi Slovani jemljó vendar te glagole naravnost iz latinskega, in ne iz francoskega, toraj ne pravijo: „produirati“, „reduirati“.

Kar se tiče latinskih samostavnikov, ostajajo moški na or nespremenjeni; nespretno je kaziti latinski polni glas in pisati po francoski: „faktér“, „redaktér“. Pri drugih odpada končnica -us, na pr. „konflikt“, kar menda ne dela nikake spotike.

Ženski samostavniki na -io (-ionis) dobivajo po lepem starem zgledu: „procesija“, končnico: ija, a ne -ijon, kar bi jih spreminjalo v moške z nelepó povekšalno obliko (-on); pisati je toraj: funkcija, komisija itd., a ne: funkcijon, komisijon.

Veča neprilika je pri ženskih na: -as (-atis), pa jih je po sreči malo ter se dadó zameniti za slovenske. Pri teh: „autoritas, facultas, universitas“, imajo Rusi: „fakultet, universitet“ in sicer moškega spola, tako tudi Poljaci, — Čehi pa nasproti prav dosledno: auktorita, fakulta, a to vendar nič kaj lepo ne poje. Tu ne bode drugače, nego da ali hoté ohraniti isti spol pišemo: fakulteta, prioriteta, ali pa po ruski: fakultet a (g. masc.). — Fakultat (-ati) žen. sp., kakor piše „Glas“, menimo ni hvalno, ker je brezprimerno.

Samostavnikom srednjim na -um snemlje se, kjer je prilično, končnica -um, na pr. fakt, kajti „faktum“, kakor Čehi pišejo, utegne biti manj primerno; včasih